

la tribuna

Pacte d'Estat

Esdevé essencial una acció política unificada i la manca d'un ampli consens pot ésser de conseqüències greus

ÒSCAR RIBAS REIG

Excap de Govern

És obvi, i no cal insistir-hi gaire, que Andorra i el món s'enfronten a una crisi econòmica que posa seriosament en risc els grans avenços assolits durant la segona meitat del segle XX, primera dècada del XXI.

Durant l'últim any, l'atenció s'ha centrat en la crisi global que encara no ha estat superada, ni s'hi veu un final a l'horitzó. Però aquest caràcter global no pot emmascarar que, en el nostre cas, coincideix amb una crisi econòmica d'origen i conseqüències internes, i amb una de política que tendeix a dificultar o impossibilitar els mecanismes per trobar-hi solucions, precisament quan més necessàries resulten. A més, la nostra societat civil no disposa de la tradició i els mecanismes per resoldre algunes d'aquestes mancances.

I és aquesta mateixa societat civil que reclama un gran esforç col·lectiu i una assumpció específica, per part de la classe política, de responsabilitats per superar aquesta etapa crucial, i el poder dels governants no pot

NOVES ELECCIONS PER QUÈ? PERQUÈ EL GOVERN QUE EN RESULTI ES TROBI EL MATEIX ESCENARI?

anar més enllà de la facultat d'interpretar quins són els valors, interessos i desitjos del poble, que avui, sense cap mena de dubte, van més enllà dels interessos o estratègies electoralistes dels partits.

Quan el cap del Govern, amb data 28 d'octubre del 2009, llança la crida a un pacte d'Estat identifica els cinc punts bàsics i urgents de solucions, que són:

1. La reforma fiscal
 2. La renegociació de l'endeutament de l'Estat
 3. La consolidació del sistema andorrà de la Seguretat Social
 4. La reforma de l'administració pública
 5. El plantejament d'una política d'acostament a Europa
- En la meva opinió, no en sobra

ni en manca cap a curt termini. Personalment, si es tractés del mitjà i llarg termini hi afegiria el nou model econòmic. Però no crec que sigui temps per complicar més el que ja és complicat i cal anar al més urgent.

Aquest plantejament pot ser discutible. Alguns ciutadans d'Andorra pateixen una evident crisi en el seu marc polític, conseqüència directa de determinades pràctiques, com ara el personalisme (anar contra algú per posar-m'hi jo), que provoquen en la consciència ciutadana un cert desprestigi global de la política i la funció pública. En un moment com l'actual, en què esdevé essencial una acció política unificada, la manca d'un ampli consens pot ésser de conseqüències greus.

Els cinc temes de la proposta de pacte d'Estat són d'aquells que cal qualificar de molt importants, perquè la solució no pot ésser només resultat d'una majoria, per molt legitimada que sigui democràticament. Perquè la solució sigui viable, i estable en el temps, requereix, com quan la Constitució, una molt àmplia majoria, no solament de vots al parlament, sinó en la seva acceptació per part de la societat civil.

Un nombre de ciutadans (no puc dir si majoria o minoria, poc importa) aspiràvem que els par-

tits polítics, davant la gravetat de les crisis, fossin capaços d'arribar a acords, encara que fossin de mínims. Però esdevé al contrari. Semblen predominar les actuacions tàctiques amb vocació electoral que recorden exactament aquelles en què vaig ésser-ne un dels actors involuntaris l'any 1992. Aleshores *planava* la reforma institucional, i avui és la reforma fiscal. Pura coincidència?

Cal recordar, volgut lector, que el boicot, sense justificacions, al pressupost per desgastar el Govern, desestabilització, i amenaça de noves eleccions. Noves eleccions per què? Perquè el govern que en resulti es trobi el mateix escenari que avui? Boicot al pressupost, desestabilització de nou i altra vegada noves eleccions? Seria bo que els polítics tinguessin memòria històrica i recordessin l'any 1992. La globalitat i complexitat de la situació va més enllà de l'acció d'un govern determinat. Per a la gran majoria dels ciutadans el problema no rau a qui assolirà el poder en unes noves eleccions generals, sinó en quin estat es pot trobar la nostra economia i la nostra política quan arribin les eleccions.

Les crisis no responen a una fatalitat inalterable. Els seus efectes depenen de la situació de ca-

da economia i de la capacitat de resposta civil i institucional de cada país. En el moment actual, quan la situació econòmica no és l'òptima, el Govern i l'oposició no poden eludir responsabilitats. El Govern, amb l'oferta de pacte d'Estat ha exercit una de les seves obligacions. Ara li toca a l'oposició assolir les seves acceptant la proposta de pacte o rebutjant-la. Si això últim ha

LA FÓRMULA ÒPTIMA SERIA LA D'UN GOVERN DE CONCERTACIÓ I INTUEIXO QUE HI ESTEM PRÒXIMS

d'ésser el cas, ha de formular propostes alternatives coherents, i no generalitats, amb incoherents referències a programes polítics o a teòriques ideològiques que el ciutadà desconeix o, tot i conèixer-les, no li interessin.

No crec que la fórmula "d'un gran pacte", batejat com d'Estat pel cap de Govern, sigui la més adient per tal d'assolir els objectius de consens necessaris per arribar a solucions. Com sempre que tinc ocasió reitero la meua opinió que la fórmula òptima seria la de la via d'un govern de

concertació nacional, en què fossin representades totes les forces polítiques. Intueixo que hi estem pròxims.

Però mentrestant, sigui quina sigui la fórmula que resulti escollida, el que cal és retenir que l'interès general reclama un ampli acord social i un pacte polític entre els partits. Esperem que imperi el seny i el sentit de responsabilitat.

Vista la dinàmica en què es mou el nostre debat polític des de la Constitució, tal vegada seria útil una altra reflexió.

Un bon funcionament de la vida política i institucional constitueix en si mateix un fet d'extrema rellevància per al benestar i progrés d'una societat. I en el nostre cas hauria de servir com a mecanisme insubstituïble per afavorir un canvi que hem anomenat "un nou model econòmic", que s'ha de basar en l'estabilitat, l'eficiència i el creixement sostingut i equitatiu. Som ja diverses les persones que, en públic o en privat, manifestem inquietud entorn a l'enriment des de fa alguns anys del clima polític a Andorra. Tal vegada comenci a ser hora de plantejar una modernització institucional del nostre model de representació política, amb una reforma a la llei electoral tractant d'assolir una major identificació dels ciutadans amb els seus representants; i una reforma de certs aspectes de la funció pública que impedeixi la tendència dels partits a ocupar i controlar les institucions públiques.

Seria útil ja, plantejar l'oportunitat d'introduir en la legislació electoral el sistema majoritari amb llistes obertes, de manera que cada votant pugui escollir amb el seu vot el representant del seu districte electoral, de manera que aquest pugui demanar personalment explicacions de com intenta fer realitat les seves promeses electorals, i per simple compromís amb aquells que l'han escollit i no a un altre, i si és necessari, voti en contra del *dictat* del seu partit.

Naturalment els partits no hi poden estar d'acord, amb el suggeriment de reflexió.